

Του Αντιστρατήγου ε.α. Δημητρίου Κυριάκου, επίτιμου Διευθυντή ΔΙΤ/ΓΕΣΣΕΛΒΟ

Πωλείται εκ νέου η Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων; Δημοσιεύματα αυτό αναφέρουν.

Η πολύπαθη εταιρεία ιδιωτικοποιήθηκε μόλις το Φεβρουάριο του 2021, όταν **μεταβιβάστηκε η πλειοψηφία των μετοχών στις ισραηλινές εταιρείες Plasan και SK Group και στο μέτοχο μειοψηφίας Αριστεΐδη Γλύνη, έναντι 3 μόλις εκατ. ευρώ.** Τα δημοσιεύματα έδιναν και έπαιρναν εκείνη την εποχή για «επανεκκίνηση», χωρίς όμως να υπάρξει κινητικότητα από την πλευρά των νέων ιδιοκτότων. Ένα χρόνο αργότερα, το 2022, ξεκίνησε ο πόλεμος στην Ουκρανία και η ανάγκη αύξησης της αμυντικής βιομηχανικής παραγωγής σε Ευρώπη και Αμερική, δημιούργησε νέες προσδοκίες, που όμως δεν είδαν υλοποίηση.

Μάλιστα, τον Απρίλιο του 2023, υπογράφηκε η διακρατική συμφωνία Ελλάδας-Ισραήλ για την προμήθεια αντιαρματικών πυραύλων μεγάλου βεληνεκούς, τύπου SPIKE NLOS, ύψους 269,9 εκατ. ευρώ. Από αυτή ο Ελληνικός Στρατός θα παραλάβει 17 εποχούμενα συστήματα. Κάθε ένα θα αποτελείται από 3 οχήματα εκτόξευσης συν 1 όχημα διοίκησης και ελέγχου από το οποίο ελέγχεται το UAV ανίχνευσης – στοχοποίησης, τύπου Orbiter 3. Ο τύπος των οχημάτων δεν ανακοινώθηκε ποτέ, αλλά αρκετοί υπέθεταν ότι πρόκειται για το όχημα της Plasan τύπου SandCat, (ένα Ford σειράς F, εμπορικού τύπου με συλλογή θωράκισης της Plasan) όπως είχε παρουσιαστεί σε αρκετές διεθνείς εκθέσεις.

Συνεπώς η επένδυση της Plasan στην ΕΛΒΟ και η προμήθεια των εποχούμενων συστημάτων Spike NLOS «έδεναν», οπότε μπορούσε να συμπεράνει κανείς πως αυτό θα ήταν και το πρώτο πρόγραμμα που θα αναλάμβανε η πρόσφατα ιδιωτικοποιημένη ΕΛΒΟ. Υπόψη ότι στο παρελθόν,

συλλογές θωράκισης της τότε Plasan Sasa είχαν αγοραστεί και εγκατασταθεί από την ΕΛΒΟ, σε εκατοντάδες οχήματα HMMWV (ως φορείς ανταρματικών Kornet, πολυβόλων βομβίδων GMG 40 χιλ., ραντάρ και θερμικών αισθητήρων BORA και MARGOT).

Δυστυχώς η παραγγελία των οχημάτων για τα SPIKE δεν έχει επιβεβαιωθεί και στο εργοστάσιο της ΕΛΒΟ παρατηρείται σχεδόν μηδενική δραστηριότητα. Το μόνο που εντοπίζεται στην εταιρική χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2021, δηλ. στον τελευταίο δημοσιευμένο ισολογισμό, είναι η αξία των πωλήσεων, που ανήλθε **σε μόλις 493.437,88 ευρώ και αφορούσε άχρηστο υλικό (scrap)!**

Γραμμή συναρμολόγησης οχημάτων HMMWV, του ΕΣ, στην ΕΛΒΟ, επι των οποίων τοποθετούνταν συλλογές θωράκισης της Plasan Sasa (Φωτο ΕΛΒΟ)

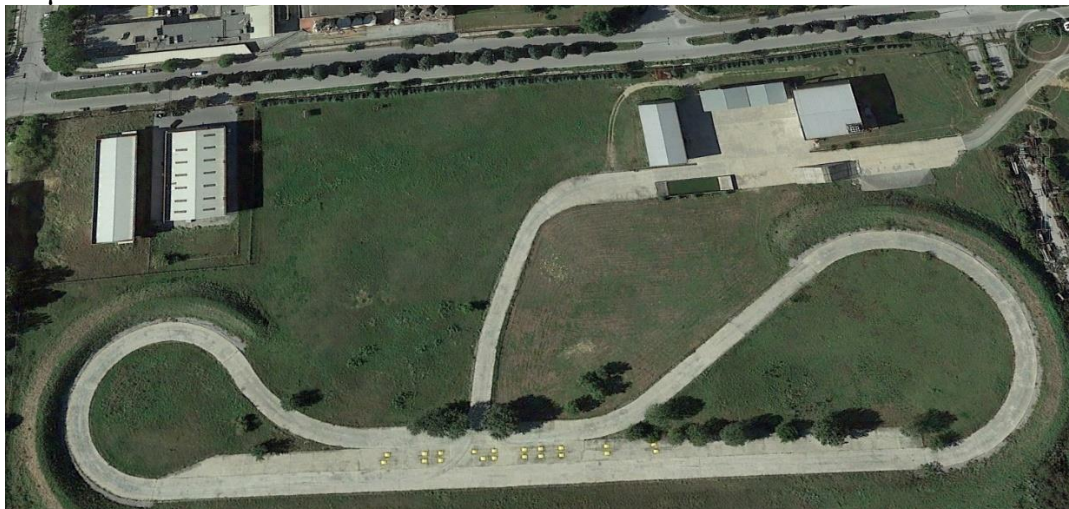
Οι παλαιότερες επενδύσεις στην ΕΛΒΟ

Το 2003, μετά την υπογραφή της σύμβασης προμήθειας των 170 αρμάτων Leopard 2A6HEL, πραγματοποιήθηκαν στην ΕΛΒΟ μια σειρά επενδύσεων πολύ μεγάλου ύψους, προκειμένου να καταστεί ικανή να λειτουργήσει γραμμή συναρμολόγησης αρμάτων, να διεξάγει τους ελέγχους και τις τελικές δοκιμές αποδοχής, καθώς και να αναλάβει τη κατασκευή των ακραίων μεταδόσεων του άρματος.

Ο θάλαμος δοκιμών ηλεκτρομαγνητικής συμβατότητας (EMC). (Φωτο ΕΛΒΟ)
Συγκεκριμένα κατασκευάστηκαν ή αποκτήθηκαν:

- Νέο κτήριο συναρμολόγησης αρμάτων, με αντίστοιχα διαμερίσματα συναρμολόγησης σκάφους και πύργου και αίθουσα δοκιμών
- Κτήριο διεξαγωγής δοκιμών ηλεκτρομαγνητικής συμβατότητας (EMC)
- Στίβος δοκιμών αρμάτων επιφανείας 77 στρεμμάτων, με μήκος διαδρομής 1.090 μ., πληθώρα τεχνητών εμποδίων, υδάτινο εμπόδιο βάθους 2,5 μ., διαδρομές ελέγχου πέδησης και APG.
- Συνεργείο μετεργασίας με εξοπλισμό
- Αποθηκευτικοί χώροι
- Βιομηχανικός εξοπλισμός: γερανογέφυρες, ειδικοί γερανοί, ικριώματα και ειδικά εργαλεία για τη λειτουργία 2 πλήρων γραμμών συναρμολόγησης (σκάφους και πύργου)
- Ειδικά μηχανήματα κατασκευής – υπερλείανσης γραναζιών ακραίων μεταδόσεων και πλήρες δοκιμαστήριο εργοστασιακών δοκιμών ακραίων μεταδόσεων.

Η πίστα δοκιμών αρμάτων της ΕΛΒΟ. (Google Earth)
Το συνολικό κόστος των παραπάνω επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν μέσω Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ) **ξεπέρασε τα 44 εκατ. ευρώ**

(τιμές 2003). Ουσιαστικά πρόκειται για κόστος που μετακυλίστηκε στη κύρια σύμβαση και που δεν αποσβέστηκε ποτέ, γιατί το ύψος του υποκατασκευαστικού έργου που υλοποιήθηκε στην ΕΛΒΟ δεν ξεπέρασε το 30 εκ. ευρώ.

ΕΛΒΟ, αίθουσα δοκιμών πύργων LEO2 HEL. (Φωτο ΕΛΒΟ)

Λιγοστά νέα άρματα Leo 2 παρήχθησαν μετά το την ολοκλήρωση του ελληνικού προγράμματος (57 τύπου 2A7 για το Κατάρ). Η συναρμολόγησή τους έγινε στη Γερμανία, αν και ελληνικές εταιρείες (ΜΕΤΚΑ, ΕΟΔΗ και ΗΔVΣ) συμμετείχαν σοβαρά στη κατασκευή τους (σε σκάφη, πύργους, θωράκιση, πληθώρα απαρτίων και εξαρτημάτων του εσωτερικού του άρματος κ.λπ.). Όμως η κατάσταση στη διεθνή ζήτηση αρμάτων άρχισε να αλλάζει, αρχικά σταδιακά και πλέον δραματικά, όπως θα δούμε παρακάτω, κάτι που εξηγεί το ενδιαφέρον για την ΕΛΒΟ.

Οι ανάγκες για νέα Leopard 2 στην Ευρώπη

Μετά την κατάληψη της Κριμαίας από τη Ρωσία το 2014 και ιδιαιτέρως μετά τη νέα ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας, στις αρχές του 2022, ξεκίνησε και εντατικοποιήθηκε μια πανευρωπαϊκή προσπάθεια εκσυγχρονισμού του αρματικού δυναμικού, όπως και για αύξηση του αριθμού των αρμάτων.

- Ειδικότερα για τα Leopard 2, πρώτη «έσυρε το χορό» η **Πολωνία**, που το Δεκεμβριο του 2015 ανέθεσε σε πολωνικό κονσόρτσιουμ (Polish Armament Group SA (PGZ) και Polish ZM Bumar-Labedy) την αναβάθμιση 128 2A4 στο επίπεδο 2PL με τη τεχνική υποστήριξη της γερμανικής Rheinmetall Land Systems (RLS).
- Ακολούθησε το Δεκέμβριο του 2016, η **Δανία** που ανέθεσε στη γερμανική KMW την αναβάθμιση 44 Leo 2A5 στην έκδοση 2A7+.
- Τον Απρίλιο του 2017 η **Γερμανία** ανέθεσε επίσης στην KMW την αναβάθμιση 20 Leo 2A7, 16 2A6 και 68 2A4 στην έκδοση 2A7V, με πλήρη αντικατάσταση του σκάφους για τα 2A6 και τα 2A4.

- Το Δεκέμβριο του 2018, «πήρε τη σκυτάλη» η **Ουγγαρία**, υπογράφοντας σύμβαση με την KMW για τη προμήθεια 44 νέων αρμάτων 2A7+ και 12 μεταχειρισμένων 2A4.
- Το Δεκέμβριο του 2022, η **Αυστρία** υπέγραψε σύμβαση αναβάθμισης 58 2A4 σε μια νέα έκδοση που προσεγγίζει τη γερμανική 2A7V, εξαιρουμένης της αντικατάστασης του πυροβόλου και της αναβάθμισης της θωράκισης.
- Το Μάιο του 2023 ξανά η **Γερμανία** υπέγραψε σύμβαση προμήθειας 18 νέων 2A8. Πρόκειται για την έκδοση A7V, στην οποία προστίθεται και το σύστημα αυτοπροστασίας EuroTrophy και πλέον κατηγοριοποιείται ως Leo 2A8.

ΕΛΒΟ, γραμμή συναρμολόγησης πύργων Leo 2HEL. (Φωτο ΕΛΒΟ)

- Τον Ιούνιο του 2023, η **Νορβηγία** συμβασιολογήσε, εσπευσμένα, τη προμήθεια 54 νέων 2A8.
- Τον Ιανουάριο του 2024, η **Λιθουανία** ανακοίνωσε τη πρόθεση της να αποκτήσει μια επιλαρχία αρμάτων Leo 2, τα οποία πρέπει να είναι σε πλήρη επιχειρησιακή χρήση μέχρι το 2030.
- Στα τέλη Φεβρουαρίου 2024, η Επιτροπή Άμυνας της **Ιταλικής Βουλής** ενέκρινε τη προμήθεια 132 νέων Leo 2A8, η προμήθεια των οποίων θα ολοκληρωθεί το 2037! Η συγκεκριμένη προμήθεια νέων αρμάτων, ερμηνεύεται ως μια εσπευσμένη ενέργεια της ιταλικής κυβέρνησης, για την συμμετοχή της τοπικής βιομηχανίας στον τομέα παραγωγής των αρμάτων Leo 2.
- Τον Μάιο του 2024 η **Γερμανία** ανακοίνωσε την απόφασή της για τη προμήθεια επιπλέον 35 2A8, νέας κατασκευής. Αυτά, προστιθέμενα στα ήδη 18 παραγγελθέντα, θα συγκροτήσουν μια ενισχυμένη επιλαρχία αρμάτων, ως μέρος μιας γερμανικής ταξιαρχίας που έχει ήδη αρχίσει να αναπτύσσεται στη Λιθουανία και θα καταστεί πλήρως επιχειρησιακή μέχρι το 2027.

ΕΛΒΟ, Γραμμή Συναρμολόγησης Σκαφών LEO 2HEL. (Φωτο ΕΛΒΟ)

- Η **Τσεχία** διαπραγματεύεται τη προμήθεια 77 2A8, νέας κατασκευής, επιζητώντας τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής της αμυντικής της βιομηχανίας, στη παραγωγή των Leo 2. Το 2022, απέκτησε 15 2A4, από τη Γερμανία, στο πλαίσιο τριγωνικής ανταλλαγής υλικού για την Ουκρανία («Ringtausch»). Επίσης διαπραγματεύεται την απόκτηση επιπλέον 30 μεταχειρισμένων 2A4, από τα 35 που απέκτησε πρόσφατα η Γερμανία, από την Ελβετία, υπό την προϋπόθεση να μην σταλούν στην Ουκρανία. Επίσημο ενδιαφέρον για απόκτηση νέων αρμάτων έχει εκδηλώσει και η **Ολλανδία** για τη συγκρότηση μιας επιλαρχίας αρμάτων. Πολύ πρόσφατα εκδήλωσε ενδιαφέρον και η **Σλοβακία** η οποία έχει ήδη παραλάβει 15 μεταχειρισμένα 2A4 από τη Γερμανία, στο πλαίσιο μιας, ακόμη, τριγωνικής ανταλλαγής υλικού για την Ουκρανία.

Οι γραμμές παραγωγής σήμερα

Η γραμμή τελικής συναρμολόγησης και δοκιμών αποδοχής των σύγχρονων Leopard, **βρίσκεται στο Μόναχο στις εγκαταστάσεις της KMW** (και τώρα μέλος του ομίλου KNDS) και αποδίδει περί τα 50+ νέα άρματα το χρόνο. Βρίσκονται σε εξέλιξη προσπάθειες ανόδου του ρυθμού παραγωγής στα 80 άρματα το χρόνο, με τελική δυνατότητα συναρμολόγησης περί τα 100 άρματα. Υπόψη ότι στο Μόναχο δεν λαμβάνει χώρα μόνο η συναρμολόγηση νέων, αλλά και η αναβάθμιση των διαφορών εκδόσεων καθώς και η βαριά βιομηχανική συντήρηση και οι επισκευές. Η αύξηση του ρυθμού παραγωγής εξαρτάται κυρίως από την παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα και βέβαια επηρεάζεται από τη παγκόσμια έλλειψη πρώτων υλών και την απόδοση των υποκατασκευαστών.

Η

γραμμή συναρμολόγησης LEO 2, στο Μόναχο. (Φωτο KMW)

Η Ελλάδα είναι σημαντικός και αποκλειστικός κρίκος αυτής της αλυσίδας και συνεπώς η παραγωγή των Ελλήνων υποκατασκευαστών επηρεάζει την συνολική απόδοση της γερμανικής γραμμής συναρμολόγησης. Τα σκάφη, οι πύργοι, οι συλλογές της θωράκισης, οι θωρακισμένες κλιματιστικές μονάδες του πύργου κ.λπ. κατασκευάζονται αποκλειστικά στην Ελλάδα από τις METKA, EODH και HDVS (θυγατρική της KMW). Οι εταιρείες αυτές πραγματοποιούν συνεχείς επενδύσεις για αύξηση του παραγωγικού τους έργου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η METKA, το Φεβρουάριο του 2024, ανακοίνωσε μια νέα μεγάλη επένδυση, ύψους €60 εκατ., σε νέα έκταση στη ΒΙ.ΠΕ. Βόλου, η οποία προγραμματίζεται να ξεκινήσει παραγωγή το 2ο εξάμηνο του 2026, με 250 νέους εργαζομένους. Ακόμη, συμμετοχή με παραγωγή καλωδιώσεων έχει και η ελληνική ΑΚΜΩΝ.

Και η ΕΛΒΟ;

Το Ελληνικό Δημόσιο βρίσκεται μπροστά σε μια εξαιρετική συγκυρία. Όλοι ζητάνε νέα άρματα και μετά το 2022, η ΕΛΒΟ έχει καταστεί «πολύφερνη νύφη». Ξέρουμε τι έφτιαχνε και το τι μπορεί να φτιάχνει, αλλά προς το παρόν είναι σε αργία, καθώς η πολυδιαφημισμένη ιδιωτικοποίηση δεν λειτούργησε. Θα υπάρξει τώρα νέα ευκαιρία να συμμετάσχει η Ελλάδα στον ευρωπαϊκό αμυντικό βιομηχανικό οργανισμό; Θα βγουν εκ νέου άρματα από τη γραμμή της ΕΛΒΟ; Ίδωμεν.